

B A J A

vegyes tartalmu hetlap.

Előfizetési árak
 Egész évre . . . . 5 frt — kr.
 Fél „ . . . . . 2 frt 50 kr.
 Negyed „ . . . . . 1 frt 25 kr.
 Tautóknak egy évre 3 frt — kr.

Hirdetések
 a legutányosabban számítottak.

Szerkesztőség
 hova a lap szellemi részét illető közlemények küldendők:
Rochus-utca 42. szám.
 Az előfizetési pénzek és hirdetési díjak Nánay Lajos könyvnyomdájába küldendők.

Megjelen minden vasárnap.

Egyes szám ára 8 kr.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Szárnyvasutunk.

Mult számunkban közöltük, hogy a pénzügyi országos bizottságnak nov. 16-án tartott gyűlésében br. Kemény Gábor miniszter úr úgy nyilatkozott, hogy a bajor szabadkai szárnyvonalat a törvény rendelkezéséhez képest az állam kieléti.

Mi, kik ezen legfontosabb létérdékünknek sikeres megoldását reménylünk, sőt abban biztosan hittünk, számos alkalomkor voltunk kénytelenek gyanúsításokat elárni, túrní szó nélkül azon ráfo gásokat, hogy állítsunk nem más, mint ámitás, kerteskedés.

A pártfejedelmek szomorú jellege az, ha nem tiszteljük egymás meggyőződését, a város érdekei iránti rosszakarat az, ha nem iparkodunk megragadni minden kínálkozó alkalmat arra, hogy városunk javát, jövőjét előmozdítsuk.

Szerencsésekknek érezzük magunkat, hogy anny szamos gyanúsítás után, a kétkedőknek nem meggyőzésre, hanem elhalgatására közheljük a szárnyvasutra vonatkozó törvényjavaslatot, mely szóról-szóra így szól:

Törvényjavaslat
 a budapest-zimonyi vasút szabadka bajai szárnyvonalának kiépítéséről.

1. §. A budapest-zimonyi vasút szabadka állomásától Bajáig vezetendő szárnyvasut kiépítése az 1881. évi XLV. t. cz. 9. §. értelmében elrendeltetik.

2. §. Ezen szárnyvonalnak építési és felszerelési költsége időköz kamatok nélkül egy millió nyolczszázötvenzert forintban állapítatik meg.

3. §. A 2 §-ban említett költségekkel az érdekeltség által kötelezőleg elváltat pénz és természetben hozzájárulás levonása után az államkincstár terhelő összeg részbeni fedezésére az 1884. évi költség-előirányzat „Beruházások” III-ik fejezetének 6. czime alatt a budapest zimonyi fővonal és szárnyvonalainak építésére felvett összegben felül

nyolczszázezer frt további hitel engedélyeztetik; a még ezen felül szükségellendő költségek pedig az 1885. évi költség-előirányzatban lesznek felveendő.

4. §. E törvény kihirdetése napján lép életbe, s a végrehajtásával a közmunka s közlekedési, s a pénzügyi mi. kir. miniszterek biztatnak meg.

B. Kemény Gábor,
 közm. és közlekedésügyi miniszter.
 Gr. Szapáry Gyula,
 pénzügyminiszter.

A léteyeket elhallgatni akkor, mid n ezt valaki mindenőron flogtatni; akarja, nem lehet, nem lehet külsőleg; mert hisz józan észszel senki sem kélekedhetik ma már azon, hogy szárnyvasutunk rövid idő multán kiépül.

Kinek a parlamenti gyakorlathoz kis érzé e van, tisztában van ezen törvényjavaslat sorsával is, tudhatja, hogy a kormányi előterjesztés a párt által elfogadatik, vagyis törvényné emeltetik.

Közönségünk apraja-nagyja most már bátran tekinthet a jövő elé, mert a szárnyvasut egy új korszakot teremt, melyben boldogabb sors vár szeretet városunknak.

Ezen kiváló eredménytől lelkesülve életjük hazánk alkotmányos kormányát, s városunknak érdemeiben gazdag köztisztelt és szeretetnek örvendő országgyűlési képviselőjét.

Berényi Dániel jubileuma.

Berényi Dániel, városunk köztisztelt apát-plebánusa e hó 25-én ünnepelte áldozárságának huszonötödik évfordulóját. A közönség valóágos ünneppé avatta e napot és kiki sietett a szeretet-lelkispasztort öszintén üdvözölni.

A 9 1/2 órai misén dr. Platz Bonifác gym. tanár és zircz. r. áldozárt tartott gyönyörű és a jubilánsot találóan aposztrofáló hitsszókat, mely után a jubiláns ékes szavakkal megható módon tette le uo-

lag és nyilvánosan lelkesi fogadalmát, hűség esküdjén a Pápa és az anyaszentegyház irányában, Haynald Lajos bíboros Erseknek, Magyarországnak és Baja városának!

Ezután a küldötségek tisztelegtek a plebánia lakon.
 Első volt baja város törvényhatósági bizottságának 30 tagú küldötsége Jankovich Aurel főispán ur vezetésével, ki is a következő ékes szavú, lendületes szónoklattal üdvözölte az ünnepeelt férjút:

Nagyságos és főtisztelendő Apát-Plebanos Ur! Milyen tisztelt és szeretett Lelkispasztorunk!

Ma van 25 ik évfordulója azon nagy napnak, melyen Nagyságod — mint akkor már esekévesei horbórejnek teljes tudatával bíró férjút, — dicső pályájának küszöbére lépett.

Ma 25 éve, hogy Nagyságod önelhatározása folytán a papi rendbe felvétetvén, olyan pályára lépett, melynek megütésénél az emberi apró köznap gyarlóságokon való felülemelkedés; a világ nyújtotta számtalan örömeiről való önkényes és állandó lemondás; a szellemi és szívbéli műveltségnek magas foká és végre a lelki erőnek olyan fokozott mérvbeni fejlettsége, mely gyakran az önmegtartóztatás képesítésén, mind megannyi nélkülözhetlen kellék, hogy ama nagy feladályok megoldásánál, melyek a pap és lelkispasztor elé tárulnak, magasosztos hivatásának megfelelhessen.

Egy negyedik század folyt tehát el azon idő óta, mikor Nagyságod, mindezek tudatában, nemes elhatározással az egyház szolgálatába lépett, hogy az emberiségnek ezen az uton szolgáljon és hasznára váljék.

És mit látunk, ha a lefolyt nagy időre visszatérintünk? Azt, hogy Nagyságod ezen negyedszázad alatt, mint pap és lelkispasztor egyaránt, a jelzett erényekkel vértetve, magasosztos hivatásának magas atára emelkedett, és úgy a hitoktatás és vallás erkölcsökbeni nevelés terén, valamint különösen híveinek az erényekben való gyarapítása körül, valóban átvös és áldásos tevékenységet fejtett ki; azt látjuk, hogy Nagyságod nemcsak hirdette az ígét, hanem példaadással is hatott híveire, mert hiszen Nagyságodnak, a felebaráti szeretettel lepleten nyomon járókól szelid lelke, és egyéb erényekben gazdag életé folyton mint tündököl és utazandó példányképp lebegett híveinek lelki szemei előtt.

Vagy hét esztendővel ezelőtt Kopárd Bencez küldetés dolgában ott járt a hatalmas török császár fővárosában, Constantinápolyban. Nem bizonyos, hogy miféle nyájás választ vitt el a világ urának, de az tény, hogy a török császár rettenetes mód dühbe jött s megparancsolta Kopárd Benceznek halálbüntetés terhe alatt, hogy negyvenelcz óra leforgásával hagyja el a várost s egy hét alatt az országot. Kopárd Bencez nem fejeskedett, ment szépen hazafelé; a választ megadta, elég volt az neki, hogy csendesen a tenyerébe nevehetett. Sötét éjjel hagyta el kíséretével Constantinápolyt. Epen a legvégső, piszkos utzakát járta, midőn az utolsó házak egyiké előtt keserves sirást, zokogást hallott. A fátyla világalán tündérszép fiatal török leányt pillantott meg, ki a közeledők előtt térdre borult és jayveszékelve rimánkodott. — A tolmács elmondta Kopárd urannak a leány baját.

— Uram, ez a fehéresléd alatt sivaldik olyan eszesvezetett, mert hónapérté jönnék és elviszik a szultán háremébe. Páratlan eset, mert oda rendszeren csak örömet mennek.

Kopárd Bencez nevetett.
 — Aztán mit akar tölünk ez a lány, hogy úgy könyörög?

— Hogy légy védelmezője az erőszak ellen.

— Van eszemben, mikor magamnak is el kell innét hordani az irhámat.

Hanem azért jókorát nevetett azon Kopárd Bencez. A tolmács lefordította a lány-nak Kopárd uram feleletét törökre.

Ennek hatását leglénkebben tünteti fel és a szónál ekecsében eszteli a közszellem, mely e nemes város közönségét az erények tekintetében ez időszertint oly előnyösen jellemzi.

Hízen Nagyságod negyedszázados üdvös működése eredményének kifolyásul tekintendő nagyobb részt azon jelenség is, hogy e város lakossága ma, Nagyságod ezüst miséje napján és alkalmából, egy kiváló erény, t. i. az elismerés és hálaérzet gyakorlásában versenyre kel midőn Lelkispasztor iránti rajongó szeretetének és ragaszkodásának mennél tünetőbb módon kíván kifejezést adni.

Elkelt azonban tekintem Nagyságod e téren kifejtett áldásos működésének további vizsgálását, s midőn ennek méltatásánál máskor engődném át, kiterjeszkedem ezuttal olyan téren, melyen Nagyságoddal mint a hazá és különösen mint e város polgárának volt szerencsénk évekén át találkoztam. Ha a lefolyt évek eseményeire beható tekintet vetünk, azt fogjuk találni, hogy e város kulturfejedési történetében alig volt mozzanat, mely Nagyságoddal azok sorában nem találta volna, kikre tevékeny és intőző szerepök várakozott. Ha pedig Nagyságodnak működését vesszük szemügyre, melyet ilyen alkalmakkor kifejtett, be kell ismernünk, hogy Nagyságod személyében mindenkor az erényekben gazdag férjút állott előttünk, kik a közügyek buzgó előmozdításánál is a felebaráti szeretetet és békéretést oly képen törekedett érvényre juttatni, hogy a netán nyugalmi differenciák kiegyenlítésére hívei lelki nyugalmának és békés egyetértésének fenntartása mellett eszközöltessék. Ennek eredménye lőn, hogy a törvényhatósági bizottság tagjai évekén át mindig tisztelttel és szeretettel viseltettek Nagyságod, mint tagtársuk iránt.

Nem is mulasztathat tehát el, sőt örömmel és készséggel ragadták meg a mai alkalmat, hogy tisztelőket kinyilvánítsák, midőn az e hó 22-én tartott rendkívüli bizottsági ülésben közakarattal elhatározták, hogy Nagyságod által e téren tanúsított kiváló érdemeinek elismerésül, és 30 tagból álló küldötséget menesztettek ez ünnepelekre, miszerint mely tiszteletüknek, benső szeretetüknek és ragaszkodásuknak ily módon élénk kifejezést adjanak.

Megjelent tehát immitt a törvényhatóság közzétessék és engemet ért a szerencse, hogy ennek nevében a törvényhatóság érzeltenek to-mácsa legyek.

Fogadja Nagyságod lelkünk mélyéből

De az csak tovább rimánkodott.

— Uram, égreföldre kér téged, hogy vidd el magaddal. Azt mondja, hogy örökké hálás lesz érte, kész legutolsó cselédnek lenni, csakhogy megmentsed.

— No, ha az a baja, hát csak jöjjön. De aztán megmond neki, hogy siessen, mert miután aligha ad nekem a szultán a negyvenelcz órára csak egyet is!

Nem is volt arra szükség, mert még a háttérőn is előbb künn voltak a városból. A tovább utazásánál Zelmira még hasznukra volt, mert mindennél a legrovidebb uton vezetett a hazatérőket.

Három hét múlva Kopárd Bencez és kísérete, Zelmirával együtt, már átlépte a határt. Ottan azután jókorát nevettek a szultán haragján.

Négy évvel utóbb történt, hogy Kopárd Bencezt Toroczkó vicevajdájává tették. Zelmira még mindög nála volt s nála maradt azontul is. Ez idő alatt úgy megtanulta a magyarnyelvet, mintha soha mást se beszélt volna. Kopárd uram idővel úgy megszerette, akár a saját leánya lett volna, jóllehet ahoz, hogy apja lett legyen, nagyon fiatal volt. Zelmira is oly szeretettel ragaszkodott megmentőjéhez, mint a tulajdon apjához, habár ahoz már nem volt elég gyermek. Olyan lelkes magyar lány lett Zelmirából, hogy mindenkéül váltig bánta. Nem is lehetett az igaz török lány, mert a török halálig se hagyja el a hitét. Zelmira pedig maga kérte Kopárd uramat, hogy tanítsa meg Jézus vallására, maga kérte, hogy legyen kereszt-apja, mert ő az igaz hitre akar áttérni. És oh, hogy

TÁROCSA.

Népdal.

Kavarog a Duna vize, zavaros . . .
 Ez a kis lány jaj, de csinos, takarós!
 Rósa hajnal mosolyog az orozáján;
 Nincsen hetedhét országom ily szép lány.

Hogyha rám néz, nevet még a lelkem is,
 Pedig sokszor rám-rám néz a kis hamis;
 Így jó nekem, így szeretem, hadd nézzem,
 Így öröm az élet nekem, — egészen.

Nem kérdezem, ő se mondja, hogy szeret;
 Megérték én ebből sokat, — eleget;
 Mosolyogva kelbreve von, megölel . . .
 Nem cseréltek a világon senkivel!

Lajos Gyula.

Ribácz-vár eleste.*

— Elbeszélés. —

Irtta: SZOMORY KÁROLY.

Régen, a székelyföldön, Kopárd Bencez uramon esett meg ez az eset; oly régen, hogy azóta már máskor is, máshol is, meg máson is megeshett.

Volt pedig Kopárd Bencez uram akkoriban, hogy ez a dolog rajta megtörtént, Toroczkó vicevajdája s mivel a török épen akkor nagyon nyugtalanította a mi magyar hazánkat, egyszersmind Ribácz várának parancsnoka, a többi várparancsnokkal egyetemben Kopárd Bencez urannak is kötele-

sége volt a várat s az egész hazát teljes erejéből védelmezni, nehogy a mohamedán barbárság győzedelmekedjék az igaz vallás hívei fölött. Kopárd Bencez uram ezt a hazafüli kötelességet nagyon jól ismerte s föllette magában, hogy senki azt nála jobban teljesíteni nem fogja. Tett is hozzá olyan életkészsüeteket, amelyek minden derék hazafülnak beszületére váltak volna.

Legelőször is megnyitotta a patak zsilipjeit, hogy a várat környező árok megteljen vízzel. Aztán tizenkét olyan ágyút dugott ki a vár fokán, hogy azoknak látásától minden igaz ozmán még keresztényül is megtanulhatott imádkozni. Mikor aztán mindennel elkészült, elővette leghatalmasabb fegyverét: ékesszólását s olyan lelkesítő beszédet tartott a várorségnek, hogy attól ugyancsak felbuzdulhatott mindeni.

Ribácz váráról azt beszélték, hogy nincs az az ellenség, aki azt bevegye, Kopárd Bencezről meg azt, hogy soha azt még csatában meg nem verték. Azért aztán elneveztek Ribácz várát bevehetetlennek, Kopárd Bencezét meg legyőzhetetlennek. S ha egyikenkint ilyen szép tulajdonságokkal bírtak a vár, meg parancsnoka, hol van az ellenség, — ki midőn ezek egyesültek — a várat bevegye, Kopárd Bencezét legyőzze? . . .

És amellet, hogy Ribácz vára bevehetetlen volt, egy kincset is rejtett magában: Máriát, Kopárd uram csodaszép feleségét.

Hogy hogyan lett Mária Kopárd uram felesége? — elmondom mindjárt.

Nem is Mariának hívták azelőtt, de Zelmirának. Hogy miért hívták Zelmirának? — elmondom azt is.

* Mutatvány a „Képes Császári Lapok”-ból.

A bajai önkéntes tűzoltó-egylet 1872 ik évben történt megalakulása és nyilvános működése óta, máj 25-én tartotta 4000-ik éjeli ünnepét.

Az egyleti tagok d. u. 4 órákor teljes díszben és zenésző mellett vonultak végig a főutcának, majd az értányán Drescher Ede polgármester és Poltermann Bertalan főparancsnok előtt felköszöntök. Ezen az éjen maga a főparancsnok vette át a díszöszer parancsnokságot és a tiszték képeztek az őrséget. Az értányá felesen ki volt világitva, az ablakokban transparentek égtek, a bemenet előtt pedig a kövitéző szép sorok voltak olvashatók:

Éjszélet, életet koczkarra tenni, Hogy másnak hasznos tudjon lenni! A gráva visszaretten töle. De aki törli: meggy ölre!

U. yanott lepleztek le az alkalommal József főherczeg és Széchenyi Ödön arczképét is, a főparancsnok emelkedett szellemű beszédet tartván.

Masnap este kedélyes társasághoz volt a „Barany” szálloda emeleti teremben, melyben Jankovics Aurél főispán, Drescher Ede polgármester, Borényi Daniél apát plébános, a tűzoltóegylet parancsnokai és tisztjei, számos honatőr, kereskedő és iparos vett részt.

Polarköszöntőkben nem volt hiány, Jankovics Aurél főispán urnak király ö Felsegére mondott felköszöntöt állva hallgatok tá meg a jelenáltak. Körtör lelkesedéssel fogadták Poltermann főparancsnok toasztját, ki József főherczegre emelte poharát. Prigly Károly gr. Cziráky Belát, mint azorsz. tüzó-törszettség elnökét élteté Az egész bakkelt alatt lelkes óvásokig tárgyit képeztek Jankovics főispán és Drescher polgármester urak; az elsőt riadó éljének közt Frankenberg Ferencz nyelté alaparcnok köszöntötté fel; az utóbbinak érdemeit Dujnovits István egyleti titkár igen sikerült beszédben méllatta.

A főispán és polgármester, közelünknek emek vezér-férfia, azonnal válaszólt, és mindkettőben a tüzóelő egylet felvívázására és Poltermann B-rtalan főparancsnokra, mint ezen intenzívnyok egyik lelkes előharczására emelték poharát.

Taps és éljenzés kövété az utóbbinak Borényi apát-plébánosra mondott felköszöntője, mg dr. Nikolsburzer Károlynak a tüzólóokra mondott szellemtör szikrázó és egészöször sz humoros toasztja a vendégek jókedvét meg nekib felvilanoyta.

Vacsora közben olvasta tel Dujnovits egyli. titkár József főherczeg sironyait, melyly szünni nem akáro éljének követték. A távirat így hangzik:

Szövök köszönmü üdvözlőtököt és részemről egylik tel lejjed széhez és övi ágzásához legbensőbb, legérintettebb kívánataimat küldöm. — József főherczeg.”

Üdvözlő távirat érkezett még gr. Cziráky Béától és a fővárosi önkéntes tűzoltóktól.

Felemlítjük még, hogy özv. Lati novits Istvánné úrnő 100 forint, Lati novits János kir. tanácsos úr 20 forintot és Spitzer Benő nagyiparos ur 100 forint ajándékozta a bajai önkéntes tüzóelő-egyletet; tudósítanok pedig azon öszinte óhajjal zárjuk be, hogy ezen nemes és emberbaráti egylet városunk és ennek polgárai várja mindinkább gyarapodék és viragozók!

Az s vele hazadát védeni hazafini kötelességét. . . A szomszéd Hólkó vára már az övek. Óh, a nyomorultak! Hatalmuk egyre növekszik! Há nem lehet ezt a hitetlen fajzapot a föld szinéről elpusztítani!

De gyermekem — felelt Kopárd szöjden — feledj, hogy te is közölöl való vagy! Nem tehetnek ör arról, hogy pogányok.

Mária szemei val tüzhen lobogtak, ajkai a felindulástól rángáltak.

Igen, én is ezen csordából származom, de jobb szeretőm, ha származásomat megtagadhatnám! . . . Ne szégyenits meg!

Kopárd uram gyönyörrel hallgatta a a menyecske kifakadását. Hol van itt a török vér, hol ama rajonsz?

Isten nevének hallatára Mária térdre borult s oly szépen, oly szivcheatólag imádkozott hozzá, annak egy élő fához s a szent szövhöz, hogy legyen oltalmára igaz híveinek és védje meg őket a hitetlenek ellenében.

Kopárd uramnak megtelt a szeme könyekkel; fölemelte nejét s keblére ölléte.

Este a várt veszély csakugyan megérkezett. A világ hatalmas urának vezére, Harun Ali óriási seregevel dühösen rontott a várra.

De Kopárd Benze ott tizenkét olyan füttyszóval fogadta, hogy atól nem megtanultak, de elfeledték imádkozni örökre. Vagy fél óráig tarthatott a mindig megjutott ostrom, de Kopárd uram mindig visszaverte őket.

fakadó öszinte tiszteltük és szeretetünk nyilvánítását és vegye azon meggyözdöst, hogy e város törvényhatósági bizottsága benő örömmel üdvözlö Nagyságodat kebelében, valamint hogy változhatlan és állandó ragaszkodással viselitik nagyraesett személye iránt. Egyuttal pedig kérjük a Mindenható, hogy Nagyságodat az emberiség, küönösen pedig e város közönségének javára az egyház díszére, nekünk pedig egyenkint, valamint Nagyságod hozzátartozóinak is öröme, szeretete, még igen sokáig, boldog megelégedettségben, tevékenységének fontartásával éltesse.

Az ünnepelt látszólag meghatóttan válaszólt a lelkes szavakra, majd a városi tanács küldötteit fogadta, kiknek érzelmeit Drescher Ede polgármester ur meleg szavakkban tolmácsolta.

Következett ezután sorrendben a bajai esperes kerületi pápság, a szent Ferenczrendiek, a hitfelekezetek lelkeszei, a vörös kereszt-egylet, az első baji nő-egylet, a hitközeg képviselői, a főgymnasium, az állami tanítóképzde, az ipar és k reskdelői iskola, a népmévelési bizottság, a rom. kath. iskolaszék, a rom. kath. néptanítók, a bajavideki rom kath. tanító-egylet, az izr. hitközeg tanügyi képviselői, az új és a nemzeti kaszinó, az onk. tüzóelő-egylet, a polgári olvasó egylet, a bajai ipar-társulat és a bajai ifjusági-egylet küldöttsége.

Legmeghatóbb volt azon jelenet, midőn az ünnepeltnek egykori tanítványai léptek a terembe Szondy Mátyás kir. albíró úr vezetése mellett, ki ékes szószó ója volt a tanítványok hála- és örm-érztének.

Örökké feledhetlen maradt e szép nap em'cke, mely egyaránt méltó volt az ünnepelt érdemére és a város lelkes közönségére.

Huszonné éves áldozásárgónak f. hó 25-én meglélt öröm s háltünnepé alkalmával, Baján város nemesebb közönsége úgy színtelen idéki szíves üdvözlöben részesült, a jóakór szeretet és rokonször anyvi megható fényes bizonyítvánnyal voltom szerencsés találkozn; hogy multival kedos kélességemnek ismerem, eme legbensőbb hártára lekötélező megbecsülhetetlen figyelmet a nyúltság előtt is üyböl meg üyböl megköszönni. Fogadják azért mindazok, kik akár testületleg személyesen — akár táviratyán és levél útján nyúltságotott nagyobb üdvökívánataikkal életem e nevezetes napját felejtellenül kellensem tenni, — akár íllelet ékes egyházi szönlöknek és összhangosok kevéneköl által az istenítzettel dhívatást hathatósan emelni kegyesek voltak, enyészethelen legmélyebb háltam, köszönetem; azon ünneplés igéretemmel, miszerint ezentel is öszes jólökért s üdvökért a szeretet és kegyelem nagy Istent, kik legyen minden dicőség, közbenyáróla y lazony kérti, soha meg nem szünöm.

Kütlöny tisztelettel Baján, 1883. nov. 28-án. lekötéleztöjök Berényi Daniél, apát-plébános.

helyiségében az országos és világitállítókrol fog felolvastat tartani. Ezen ép oly érdek mint aktuális jelentőségű felolvására felhívjuk a t. közönség és különösen a kiállítani szönlök szives figyelmét.

Háttalozások. A kalocsa-érsekmegeyi pápság egyik mély tudomány tagja, főt. Öth József szent-istváni plébános má. hó 26-án éjeli elhunyt. Széles körben ismert és kedvelt egyimeső volt; különösen a nyelvismeretek terén tnt ki, amennyiben a legtöbb europai nyelvet alaposan ismerte és folyékonyan beszélte. Elhunyt mély részvételt keltett Baján is, mely városnak szöllötte volt. — A kiadott gyászlap következőleg hangzik: „A hajosi esperes kerületi pápság és rokoni szomorodott szivel jelenik felejtethen lepatársának és rokonusnak nagyöntszelőt Öth József szent-istváni plébánosnak a halotti szentögegy ájtatos fölvétele után f. év november hó 26-án éjeli egy órákor életének 44-ik, áldozásárgának 21-ik évében történt gyászot elhunytat. A boldogultnak lelke üdvérett az engesztelő sz. miséidőzött november 27-én reggeli 9 órákor fog a szent-istváni plébánia templomban a Mindenhatóknak bemutatatni. Hült temeteni pedig, ugyancsak nov. 27-én délután 3 órákor fognak a bajai sz. Rochus sirkeriben örök nyugalomra helyzetetni.” Temetésé má. hó 27-én a szent-istváni és bajai közönség impozans részvéte mellett ment végbe.

Sekim Antal urat, a városi képviselő-testület tagját és nagyiparost szülos családtól. Fiatal neje: szü. Löwinger Nettli asszony f. hó 26-án éjeli elhunyt. A gyászoló család a következő gyászjelentést adta ki: „Alólirottak megtört szível jelenik Schön A. n t a j e szü. Löwinger Nettnek f. hó 26-án éjeli életének 29. éves korában és boldog házassága tizedik évében rövid szenvedés után torient gyászot elhunytat. A boldogult hült temeteni kedden f. hó 27-én délután 2 órákor fognak a helybeli izraelita sirkeriben örök nyugalomra tetetni. Baja, 1883. november 26. Schön Antal, mint férj, Ödön, Robert, János, mint gyermekei. — Madzinyi János, jankonáci gyógyszerész- és postamester urak Ilonka nevé kedves leánya életnek virúk korában má. hó 24-én délután huszonnyolcvanöt évesen Jankovácson elhunyt. Nyugodjanak békeben!

Szintársulatonk elmegy. Mint értesülünk, Balog Alajos szingzagató-jövő vasárnap, decz nberhő 9-én rendezi az utolsó elöbádat városunkban. — Besmerjük, hogy Balog urak nem igen lesz kedves az az emek, melyet városunk vesett szívelbe, nem voltak valami fényes jövedelmek, gyakran, sőt nagyon gyakran d biczire játszótt a néhány hét alatt. De hogy egy történt, nem egészen vágyunk mi a hibának, hanem a bibi társulatonk szingzagatóban is rejelt. Sajnájuk, hogy a tel hatralekö vet szüezet nélkül lesznek kénytelnek öllötlen; de helyesnek tartjuk Ba-og ur elhatározását is, — a szmitsáson java megle elélt, nincs már sok remél val, mert a farsang kezdetével — mint mindenütt, úgy nálunk is — a bálók birnak vonzerával. És különben is helyesebb most nemmi, mint később, a Duna békülta után. — Kötelességet teljesítünk, midőn felhívjuk közönségünket, hogy a még rendezendő szüni elöbádot látogassa, a szintársulatonk elutasát lehetőleg megkönytemen szíveskedjék.

Különfélek.

Eljegyzések. Ifj. Müller János bajai földbírótosok eljegyezte Gräber Mariska kisasszonyt, Gräber Miklósna kedves leányát Budapestről. — Félix János föld. éreksújvályi gym. tanár, jegyett váltott Lévyá y Iona kisasszonyt Koltán, Komárommegyében. — Fullér Lajos bikityi tanító má. hó 29-én vezette öltárhoz Rull Klára k. a. t., Rull András polgártársunk kedves leányát.

A Tóth Kálmán szobrára újabb adozottak: Lederer Gusztáv kir. albíró Kulán ö forint, Doszty József ugyanottani jegyző 1 forint.

Felolvasás. Drescher Rezső ügyvéd ur e hó 8-án a „bajai ifjusági egylet”

Ekkor Harun Ali gondolt egyet. Minek pazarolja ily ügyefogyott módon a drága ozman-vert, mikor sokkal egyszerűbben célt érhet! Rögtön tüzaknakat ásott a várfal tövében. Azok majd megtanították azokat a keresztény kutyákat az utolsó táncra!

Azonban Kopárd Benze uram se volt ma született gyerek és a „legyözhettelen” várkapitány kimutatta a foga fehért. Ellenakúitönkre-éték Harun Ali aknáit és annak táborában olyan rombolást vittek végbe, amilyenről az álmodott ugyan, de persze nem így.

Harun Ali tájékozott a dühöt, mérgében nem tudott hova lenni. Megint más tervhez fogott. Az volna csak szép, ha nem tudna avval a maroknyi népéggel elbánni! Eddig négy oldalról ostromolta a várat, most egy helyen összpontosította minden erejét; majd meglátja, nem tágl-e az a köfal! Fa emelvényeket építettett a várral szemben s legnehezebb útgeivel onnat lövöldöztette bástyáit.

Hanem nem hiába volt annak a várnak „bevehettelen” a neve; Harun Ali lövegei oly kevés kárt tettek benne, akár borsót hányt volna falára. Egy álló napig tartott ez az állapot anélkül, hogy egyik részről is a legeskeleyebb eredményre jutottak volna. Ribác-vára s örsege vitézlö védte magát s Harun Ali sem tágitott. Az ódáz nap után eljött az éj, de ez sem hozott pihenést; az éj sürü leplet borított a tájra; csak az időről-időre felvilanó lövegek világították meg pillanatra a csatátér.

Egyzserre csak azt vette észre Harun Ali, hogy táborra lángba borult. Magas tűzöszlopok emelkedtek égnék s a leszálló néh tüstleileg csaknem megulazstották az ostromlókat. Harun Ali népe s ő maga is remülten futásnak eredt.

Allah kéréb! — ordítottak mindenfelől s rohantak, ki merre láttott. Nagyrésze a vízzel megtelt árokban lelta halátát, mások egymást kaszabolták, hívén ellenségen van dolguk. Pedig hát az nagyon ártatlan dolog volt. Kopárd Benze uram gondolta ki azt a tréfát: felgyújtatta Harun Ali faemelvényeit, melyről az a várat lövöldöztette.

Harun Ali serege lefogyott felére, Harun Ali tombolt dühében. Ezt a csufot nem hagyja bören száradni s majd megfizet azoknak a keresztény kutyáknak! Ismét összejutott seregét s most már minden tere nélkül, rendezetlenül rohanta meg Ribác-várt, kotélláncokkákkal s úteggelkel. Azt hille, váratlán érkezék; pedig d-hogy! Kopárd Benze uram olyan szépen megfelelt minden támadására, hogy szíiben se kellett.

De végre is únni kezdte Kopárd uram azt a szünni nem akáro ostromot s olya gondolt, hogy majd végét veti ő ennek az állapotnak egyszersmindenkorra! A vár hátulsó oldalán nem volt ostromolva, az ellenség épen csak a kapukkal szemben foglalt állást. A vár hátsó oldalán volt pedig egy titkos kijárat, mely az erdő sűrűbe vezetett. Kopárd uram terve az volt, hogy ő majd e titkos ajtón háromszáz emberével kiszökik a várból s míg a várban hagyott néhány leventéit által agyuit továbbra is az egyre

Helyreigazítás. Lapunk múlt sz. mában megjelent latin alkalmi-költésű utolsó versének második sorában „Fomem” helyett „Fontem” olvasandó.

Toronóiánk ahány, annyifele-képen járnak. Az egyik út, de egészen más mutat, a másik nem is jár, a harmadik meg sohasem volt jó. Biz ez egyáltalán beszant, de annyival beszantabb, mivel tudják, hogy azok igazításra egy órási állandóság alkalmasa van. Vajjon ki a hibás? a munkás-e egyedül, vagy az ellenőrzésre hivatottak is?

Színházi játékrind. Vasárnap, f. évi december 2-án Reimer Antónia k. a. felléptével „A körösi lány” népszimni. Kedves szímet. Szerdán „A könyvtárnok” vigjáték. Csütörtökön „Ördög banya” vigjáték, fordított a magyar szíre alkalmasa Lővővárd Alajos ur. Szombaton utolsó feltelet előadásul Reimer k. a. felléptével „Remete csevegőtyűje” operette. Vasárnap utolsó előadásul „A fűtty” népszimni.

A közönség köréből.*

Egy kereskedelmi és iparfutossági városra első legfőbb szükség a jó közlekedési utak lévén, kérdem a városi te. kapitányi hivatalt, szándékozik-e a főz-veszélyes javat, csaknem járlatlan utakat megtekinteni, s azokon javításokat eszközölni.

Egy iparos.

A személy és vagyontbiztonság tekintetéből éjjeli világításunk van, de sok a panasz ellene, kérdem, lesz-e szives a rendőrség a lámpásokat úgy felszavartatni, hogy a világítás ne csak gúny legyen.

Egy lump.

Csarnok.

„A vegetariánusok.”

Felolvasta a bajnai ifjúsági-egylet által 1883. nov. 17-én a „Barányi” dísztermében rendezett műkedvelői előadásán Dr. Ladányi Mor. (Folytatás)

A világkultúrája, mivelődése és erőfőcsődése a galbaneműek productiójához van kötve. Ez lehetővé teszi, hogy aránylag csekély területen a lakosok igen nagy száma társaságban képes megélni, míg a vadász — vad-ész — vadember — mindenkit, a ki az ő vadász területére lép, melyben sanjauan kiközösített táplálékát találja, ellenségének tekint. Ugy

*) E rovatt alatt a közérdekkel összefüggő közlemények díjaznak, a bekezdő felelőssége mellett közöltek. Szerk.

ostromló törökök közé sütteti — nehogy az ellenség nyomára jöjjön eselenek — addig ő embereivel hirtelen megtámadja Harun Ali seregét. Az ő sótéte által takarva, váratlanul hátulról támadni az ellenséget, mikor az őket a várbán gondolja: biztos győzelem. Kopárd uram már előre örült annak a zarnak, amely ekkor májra a pogány népség közt keletkezni fog. Már szinte látta azokat halálra vált idejelenben futni szerszett, a vízzel tölt árokokba, hol menthetlenül elveztek s vissza az erdőbe, honnan szintén nincs menekvés, mert azt — felgyújtatta.

Rögtön hozzá is látott a terv kiviteléhez. Maga köré szőlitotta háromszáz leventéit s megindult velük a váralattai uton, mely ki-vezetett az erdő sűrűjébe. Lassan nyomultak előre a sötét folyosókon. Jó sokára aztán egy hirtelen fordulatot nyert a folyosó: itt van az ajtó!

De ugyanezen pillanatban visszahök-kenek mindannyian. Az ajtó nyitva volt s azon, fáklyákkal kezükben, egy csapat török lépett be, melyet az ott álló — Mária be-csátott be.

Percznyi megdöbbenés után vad harizivalgás töltte be a folyosókat. Az ellenek egymásra rohantak s dühösen viaskodva egy-szabolták egymást. Azonban a törökök egyre szaporodtak s a magyar leventék egyre fogytak, míg végre egytől-egytől mind elhalott.

Csak egy nem; Kopárd Benze uram, kit, hogy meglátta Mária áulását, ott nyom-ban megütött a guta.

látszik, hogy a vadászati törvények mit-sém változtak az őskor óta. A civilizáció, mely az emberek társas életében gőke-vezik, okát azon aránylag könnyű és fáradságatlan módban leli, melyely a szántó-vető ember táplálékát nem csak magának, hanem másoknak is, kik nem dolgoznak a mezőn, megszerezheti. Ezen igazság gyakorlatiabbban és behatóbban nem demonstrálható, mint egy és csak-amerikai főnök beszéde által, melyet Crèvecourt őrizt meg, melyely elz faj-nak népét a Mizsisáseke a szántás-vetésre buzdította. Mellest megjegyezve még, más tanuság is háranlik ezen ókos beszédből, a vadembernél szokásos azon tény, hogy a legokosabb választják főnöküknek: „Nem látjátok” így hang-zik azon beszéd, „hogy a fehér emberek magokból, mi pedig husból élünk? Hogy a húsnak 30 óra van szüksége, míg megno és gyakran igen ritka? Hogy azon csodás magok mindegyike, melyet azok a földbe szórnak, százsorosan terem meg? Hogy ann k a hús-nak, melyből mi élünk, 4 laba van, a menekülésre, nekünk pedig csak kettő annak elérhetesere? Hogy a magok ott maradnak és ott teremnek, a hová a fehér emberek eivetik? Hogy a tél nekünk a farsztó vadászatok ideje, nekik a nyugalom ideje? Azért van nekik annyi gyermekök és azért élnek hosszabb ideig mint mi. (Ez igaz, a né-gereb, jeseben a vadak nem szaporák és korán halnak el, leggyakoribb betegségek a tüdővész.) Mindenkinek megmondom tehát, aki meg akar halgatni; mielőtt még faunk czedrusai ki fognak veszni és vőigynak juhafai nem fognak nekünk czukrot szolgáltatni, a kis magvetők nemzetsége a hü-évek nemzetséget ki fogja irtani, hacsak ezek el nem határozzák magukat arra, hogy szántani-vegni fog-nak.” Valóban viagtörténelmi szavak!

A cultura a földmívelést megállapít-va vagy megfordítva, jöttek a tilalmak. Egy bizonyos. Az egész viagtörténelem-ben nincs rá példa, hogy törvényhöz vagy vallás, és ezek az ókorban iden-tikus fogalmak voltak, betiltott volna valamely a növényországból származó táp-szert. Csak egyet tiltottak meg de ez is már inkább gyórtmány, — a szeszés italoak, első sorban a bort.

De hogy a szőlő élvezete valahol el lenne tiltva, arról nincs tudomás. Szőlőt, burgonyát, zöid paprikát a fel-puffadásig szabad enni, de egy csepp bort, sört vagy pálinkát — nagy crimem.

Még az ásványországok is meg kell emlékezni. Itt sincs tilalom. Egy vallás sem tiltott el semmit, ha valaki-nem eszébe jutna, granitköveket enni, szabad tetszése szerinti mennyiséget. Az ásványok közül leginkább használjuk, a mint tudva van, a konyhasót. És mert legszükségesebb, azért jól meg van adóz-tatva, csempészik is eléggé. Az ókorban e tekintetben is más fogalmak uralkod-tak: valami különös inyenceneknek való gusztebeli czikknek tartották, így Salustius is gular irritamantumnak nevezé el, a garat izgatójának, étvágygerjesztő-nek! Ismeretes dolog, hogy a hódiólatnak jelvénye álli kenyér és sóból. A só hi-ánya néha nagy kellmetlenségeket okoz. Gyakran a lépornak kell helyettesíteni a konyhasót. Aki a tyrol hegyek közt utazott, tudhatja mit ad nem szívesen a pénzért különben igen vendégszerető hegyi lakó: a söt és dohányt. Ez sem lett sohasem tiltva, igaz, hogy a doh-ány ismerete óta lényeges új vallás nem keletkezett, de tessék egy vallásfe-lekezetnek a dohány élvezetét tiltani, hány követője fog akadni?

Tehát a vallásoknak a tápszerk bizonyos neimeire vonatkozó tilalma csakis bizonyos állatok húsára és egyéb részei-re, tartozékaira terjed. E terén talákozik a szemitismus természetesen az izlam a tulnyomó rész. A kereszténység nem ismert tilalmat húsfőldre és gondolom, sem-minemű élvezhető és emészthető tárgyra és meggyőződésem, hogy ezen sok apró és nagyobb tilalom hiány lényegesen hozzájárult a kereszténység világszerte való terjedéséhez. Ha kutatjuk, mi lehetett a szemí vallásfelekezetek bizonyos állatok húsra és egyéb tartozékaira vonatkozó tilalmának az oka, — nehé-z a válasz. Igen sokan physiologiai, dietet-icus, hygieniai rendszabályokat vétek em-re rendelkezésekben fellelhetni, és magasz-

talták az ezen törvényeket alkotó bölc-sék mely és nagy okosságát! De az em-lített tudományzakok — akkoriban az időben — még oly pongyolában voltak, hogy nemcsak nem szalonképesek, de még konyhaképesek sem voltak, valószínű, hogy még nevek sem letettek, és rend-szerint előbb existál a név, szó és utá-na jó a fogalom, — szerény vélemé-nyem szerint bizonyos állatok élvezetnek tiltása vagy az illető parancsolók téves-méjén alapult, vagy csak kategorikus parancs volt — indokolás nélkül.

(Vége ková)

Közgazdaság.

Budapesti értéktársaság. (Koritz Antal és társa, bank- és váltóház elentése) Budapest, nov. 23.

Ugy látszik, hogy igazuk volt azok-nak, a kik a nagyon alacsony árfolyam-okból azt következtették, hogy most már javulás ak kell történie, mert e heten csakugyan fordulat állott be a tőz-szen, úgy, hogy kivételesen a hausse ural-máról szólhatunk. De pusztán évi okos-kodások miatt az említett kedvezőbb fordulat be nem következett volna, hanem közbjötték olyan pénzügyi és politikai események, melyek a lappangott szilárd irányzatot k fejlesztették. Így mindjárt a pénzpiac viszonyai általában kedveztek. Nalunk ugyan a valuta emelkedése nyug-talanító jelenség volt, de mivel ennek okát a német tőzsdékkal való üzleti vi-szonyból könnyű volt kimagyarázni, fenye-gető jellegét a dolog elvesztette. A nagy bankok állapota szintén kedvező; a pénz-állás mindenütt kedvező és az Amerikába való aranykiszivárgás ezidén alig fenye-geti az angol bankot. E momentumok kívül a politikai helyzet is tisztult. Giers orosz külügyminiszternek utazása kül-földre és látogatása a német politikai vezetőknel olyan értelemben magyaráz-tott, hogy Oroszország siet kijelenteni békés érzületét. Ezen utazást különben kölcsönszerzési tervekkel is kapcsolatba hozták és ennek sok valószínűsége van is. Főleg az eddig említett momentumok, melyekhez hozzáveteljük még a párisi Credit Foncier új emissióját és a párisi tőzsdének ennek folytán kedvezőbb hangulátát, de még inkább a porosz trón-beszéd elősegítették a szilárd irányzatot és kifejlesztették a hausse-t, mely a hét közepén igen figyelemreméltó mérvet öltött. Az elért árfolyamok nem marad-tak ugyan mindvégig érvényben, de azért a szilárd irányzat zárlatig nem szűnt meg. A magyar emelkedett árfolyamok ugyanis eladásokra készlettek annál is inkább, mivel jó idő óta nem állott az árfolyam ilyen magasan s így a nyereség az eladásnál csaknem bizonyos volt. Ez okozta utjabban az irányzat némi gyengülését. A részleteket illetőleg meg-emlíljük, hogy hitelrészvényekben és já-radékpapirokban a forgalom élénk volt. A vasuti papírok szilárd irányzatot kö-vettek. A helyi értékek piacán inkább csend uralkodott.

A mult heti és mai árfolyamok közti különbséget kitüntetni az alanti táblázat:

	nov. 16.	nov. 23.
magy. hitelrészvény.	274 —	273 75
oszt.	275 —	281 40
4%-os magy. aranyjár.	86 60	87 10
6%-os magy. aranyjár.	120 25	119 75
5%-os papírjár.	85 10	86 05
oszt. magy. állam vasut	310 50	310 50
magy. leszáml. bank	80 25	87 —
diszjersjegy	114 —	113 —
tízasi sorjegy	110 —	110 —
cs. kir. arany	5 74	5 73
Napoleon'dör	9 60	9 63
valto Londonra	120 80	120 40
Parisra	47 90	47 80
Berlinre	59 30	59 10

AZ ELSŐ CS. KIR.

DUNA-GŐZHÁZÓZÁSI TÁRSULAT
posta- és személyszállító hajdinak
MENETRENDJE.

Érvényes 1883. nov. 29-től további intézkedésig
Személyszállító hajók:
Bajáról Orsovára: kedden, és szombaton d. u. 3 órakor.
Bajáról Budapestre: szerda kivételével naponta delután 4 órakor.
Bajáról Mohácsra: szerda kivételével naponta delután 3 órakor.
A Mohács alatti állomásokról érkezés Bajára: vasár-nap és csütörtökön delután.
Apostag állomás kivételével, mely ez időnyre beszünt-tettetett minden állomás érinték.

Üzleti tudósítás.

Baján, 1883. november 28-án

Buzsaj	9.10
Zab	6.40
Arpa	6.75
Rozs	7. —
Kukorica	4.90
Köles	6. —
Bab	8.80

Az árak 100 kilogr. után.

Felolós szerkesztő:
CSEBBA FERENC.

6631.
K. 1883. sz.

Árverési hirdetmény!

A bajai kir. jbiroság mint tkvi. hatóság részéről a szantovai kincstár uradalom végrehajtó kérelme folytán, **Csoka (foki) János** baracskai lakos végrehajtást szenvedett ellen a végrehajtási árverés 2 frt 10 kr tőke, összesen 2 frt 30 kr eddigi valamint 6 frt 40 kr jelenlegi és a még felmerülendő költségek kielégítése végett az 1881. évi LX. t. cz. 144 és 146 §-a értelmében a szabadkai kir. törvényszék területén lévő Baracska község 383. számú tjkvben foglalt Csoka (foki) János egyedül nevéll álló A. I. al. 419. hr. számú 400 fura becslt ház és hozzátartozó 122 [ ] beltelekhez ezennel elrendeltetik, és annak a Baracska községe házánál leendő megtartására határidőül **1884. évi február hó 11-ik napjának** deléltől 10 órája kitűztetik, mely alkalommal a jelzett ingatlan a becsáron alul is eladotni fog.

Kikiáltási ár a fennebb kitett becsár. Árverezni kívánók tartoznak az ingatlan becsárának 10 százaléktól készpénzben, vagy óvadék képes papírban a kiküldött kezéhez letenni.

A kir. jbiroság mint telekvi hatóság.
Baján, 1883. évi november 10.

Rácz.
kir. járásbíró.

Daczára a drága kávé-piacznak **árfelelemes nélkül.**

Ettlinger A. B. Hamburg,

világpostaszétküldés,
ajánlja az általán ismert, jutányos és jó minőségű árukat portamentesen, csomagással utánvétel mellett:

Kávé per 5 kilo=10 váfonton o. é. frt.	
Rio, finom, erős	3.45
Cuba, zöides erős	4.10
Ceylon, kezeszöld, erős	5. —
Arany-java, különös finom, gyengéd	5.20
Gyöngy-lávé, különös finom, zöides	5.95
Afr. gyöngy-Mokka, valódi, tüzes	4.45
Arab-Mokka, nemes, tüzes	7.20
Stambul-kávé keverék	4.70
Congo-tea, finom, per. Kilo	2.30
Souchong-tea, finom	3.50
Családi-tea, különös finom	4. —
Halkra (Caviar) la. hord. 4 Kilo. tart.	7.50
gyengen sózva) hordok. 2 "	4.05
Tengeri kék, gyöngre per. 8 szelencz.	4.25
Lazac, frissen főtt "	4.25
Sardinia, a l'huile "	4.70
Apetit-Siid, pikant "	7.60
Angola, finom "	4.20
Marhanyel, a 1/4 Kilo. per. 4 "	8.10
Ajka, valódi Brab. 2 Kilo. tart.	7.50
Matjes sóshal (Haringe) kit. 5 kilo. tart.	2.60
Sprattlen, füstölt, fin. 2 Kilo. tart.	2.50
Jamakai-Rum, la. 4 Liter	4.15

..Triumph" szab. répa- és gyökrékvég tőmör vas és acél, felülhulhatannak ismert. Képesség óránkent 700.2500 kiló durvább vagy finomabb szelre; ára 25 frttől 50 frttig. Továbbá

Szeckavagó-gép ára csak 35 frttől 45 frttig, tőmör vas és acéllal, szalma és egyéb zöidrakvágó 4-féle hosszúságú vagással kapható. **KRAUSZ & Co.** cs. k. szab gépgyárában Bécs, (Währing.)

